

OBSAH

Obsah	5
Úvod	15
Dokumenty	
<i>Rok 1939</i>	
1. 15. 3. Orsenigo Maglionemu. Vstup nemeckých vojenských oddielov do Československa	19
2. 18. 3. Orsenigo Maglionemu. Upresňujúca správa o okolnostiach rozbitia Československa	19
3. 5. 6. Št. sekretariát Sv. Stolicy Ministerstvu zahraničných vecí v Bratislave	22
4. 12. 6. Tiso Piovi XII. Žiadosť o agrément pre slovenského vyslanca vo Vatikáne	23
5. 20. 6. Rozhovor Ďurčanského s Ritterom. Diplomatické styky	24
6. 28. 6. Sidor Ministerstvu zahraničných vecí. Diplomatické zastúpenie Sv. Stolicy v Bratislave	26
7. 10. 7. Sidor Ministerstvu zahraničných vecí. Nástupná audiencia vyslanca SR vo Vatikáne	27
8. 25. 7. Pius XII. Tisovi. Oficiálne uznanie slovenského vyslanca	28
9. 16. 9. Orsenigo Maglionemu. Povolenie pre spišského biskupa k správe niektorých farností odstúpených Poľsku	29
10. 18. 9. Maglione Orsenigovi. Udelenie pápežského povolenia pre spišského biskupa	30
11. 20. 9. Orsenigo Maglionemu. Žiadosť spišského biskupa o vrátenie dvoch dekanátov pod jeho administráciu	30
12. 22. 9. Tardini Orsenigovi. Pápežské povolenie pre spišského biskupa	31
13. 29. 9. Maglione Orsenigovi. Žiadosť o informácie o poľských územiach, ktoré prešli pod právomoc slovenských biskupov	31
14. 3. 10. Kapala Tardinimu. Údaje o poľských územiach, ktoré prešli pod jurisdikciu slovenských biskupov	32
15. 5. 10. Maglione Orsenigovi. Informácie o poľských územiach,	

		ktoré prešli pod jurisdikciu spišského biskupa	34
16.	17. 10.	Sidor Ministerstvu zahraničných vecí. Príprava jednaní o konkordáte.....	35
17.	17. 11.	Sidor Ministerstvu zahraničných vecí. Odovzdanie Tisovho listu pre pápeža	36
18.	4. 12.	Orsenigo Maglionemu. Informácie o cirkevnej správe územia odčleneného od Poľska a pripojeného k Slovensku	37
19.	5. 12.	Pius XII. Tisovi. Pozdravný list pri príležitosti zvolenia do prezidentského úradu	39
20.	16. 12.	Maglione Orsenigovi. Pápežove rozhodnutia týkajúce sa území podliehajúcich jurisdikcii biskupa spišského a nitrianskeho	41

Rok 1940

21.	27. 1.	Sidor Ministerstvu zahraničných vecí. Diplomatické zastúpenie Sv. Stolicy v Bratislave	43
22.	5. 4.	Sidor Ministerstvu zahraničných vecí. Vyslanie chargé d'affaires do Bratislavy	44
23.	7. 8.	Burzio Maglionemu. Menovanie kňazov do Štátnej rady	45
24.	21. 8.	Maglione Burziovi. Sv. Stolica radí cirkevným hodnostárom neprijímať vládne funkcie	45
25.	21. 8.	Burzio Maglionemu. Uznanie nemeckého vyslanca za doyena diplomatického zboru	46
26.	5. 9.	Burzio Maglionemu. Politická situácia na Slovensku a protižidovské opatrenia	48
27.	10. 9.	Poznámky Montiniho. Prekážky vyslania nuncia na Slovensko	51
28.	14. 9.	Slovenský vyslanec Ministerstvu zahraničných vecí. Stanovisko Vatikánu k doyenátu nemeckého vyslanca v Bratislave	51
29.	17. 9.	Maglione Burziovi. Doyenát diplomatického zboru v Bratislave	52
30.	30. 12.	Tiso Piovi XII. Blahoželanie	53
31.	31. 12.	Pius XII. Tisovi. Odpoveď na blahoželanie	53

Rok 1941

32. 31. 3. Burzio Maglionemu. Situácia neárijcov na Slovensku 54
33. 20. 5. Burzio Maglionemu. Článok preláta oslavujúci Hitlera.
Sankcie 54
34. 18. 9. Burzio Maglionemu. Rasové zákonodarstvo na Slovensku,
prvé zákroky chargé d'affaires 56
35. 15. 10. Burzio Maglionemu. Memorandum slovenských biskupov
vo veci rasovej legislatívy 62
36. 21. 10. Poznámky Tardiniho. Sidor podporuje iniciatívu sloven-
ského biskupa, týkajúcu sa bývalých poľských území 66
37. 21. 10. Poznámky Tardiniho. Slovenský vyslanec upozorňuje
na rastúci vplyv nacizmu na Slovensku 66
38. 23. 10. Sidor Ministerstvu zahraničných vecí. Rozhovor s Tardi-
nim. Vyňatie časti územia Oravy a Spiša z právomoci
Krakovského arcibiskupstva 68
39. 23. 10. Sidor Ministerstvu zahraničných vecí. Rozhovor s Tardi-
nim. Prejav Tisu 69
40. 27. 10. Burzio Maglionemu. Neľudské zaobchádzanie s neárij-
skými zajatcami v Rusku 71
41. 12. 11. Maglione Sidorovi. Námietky proti rasovému zákonodar-
stvu na Slovensku 72
42. 12. 11. Burzio Maglionemu. Poľutovaniahodné pasáže prejavu
Tisu 75
43. 24. 11. Burzio Maglionemu. Konkordát medzi Sv. Stolicou a SR 76

Rok 1942

44. 2. 1. Sidor Ministerstvu zahraničných vecí. Menovanie
Forniho sekretárom nunciatúry v Bratislave 77
45. 18. 1. Maglione Burziovovi. Návrh na konkordát medzi Sv.
Stolicou a Slovenskom 78
46. 9. 3. Burzio Maglionemu. Hrozba deportácií slovenských židov
do Poľska 79
47. 10. 3. Bernardini Maglionemu. Intervencia v prospech

			slovenských židov	80
48.	11.	3.	Burzio Maglionemu. Masakry židov v Rusku, spáchané nem. jednotkami SS	81
49.	13.	3.	Rotta Maglionemu. Intervencia v prospech slovenských židov	82
50.	14.	3.	Št. sekretariát vyslanectvu Slovenska. Opakovaná nóta týkajúca sa rasového zákonodarstva a pripravovaných deportácií	84
51.	17.	3.	Sidor Ministerstvu zahraničných vecí. Urgencia odpovede na nótu Št. sekretariátu	85
52.	19.	3.	Maglione Bernardinimu. Intervencia v prospech slovenských židov	86
53.	20.	3.	Rotta Maglionemu. Ďalšia žiadosť o intervenciu v prospech slovenských židov	86
54.	21.	3.	Poznámky Montiniho. Intervencia v prospech slovenských židov	87
55.	24.	3.	Burzio Maglionemu. Údajné zastavenie deportácie slovenských židov	88
56.	25.	3.	Záznam Mračnu. Rozhovor s Burziom o deportáciách židov	89
57.	25.	3.	Burzio Maglionemu. Oprava správy o údajnom zastavení deportácie slovenských židov	90
58.	25.	3.	Osborne Maglionemu. Intervencia u Tisa v prospech slovenských židov	91
59.	27.	3.	Maglione Burziovi. Intervencie v prospech slovenských židov	92
60.	31.	3.	Burzio Maglionemu. Začiatok deportácie slovenských židov. Oslabenie pozície Tisu	92
61.	9.	4.	Burzio Maglionemu. Pokračovanie deportácií židov. Príprava spoločného vyhlásenia biskupov	97
62.	11.	4.	Poznámky Maglioneho. Protest Sv. Stolicy proti protižidovským opatreniam prijatým na Slovensku	98
63.	11.	4.	Poznámky Maglioneho. Protest proti protižidovským opatreniam prijatým na Slovensku	99

64.	16.	4.	Sidor Ministerstvu zahraničných vecí. Audiencia u Maglioneho. Židovská otázka	100
65.	17.	4.	Rotta Maglionemu. Situácia židov na Slovensku	101
66.	18.	4.	Maglione Burziov. Protest proti protižidovským opatreniam na Slovensku	102
67.	21.	4.	Maglione Boettovi. Zásah Sv. Stolice v prospech židov v Maďarsku a na Slovensku	103
68.	27.	4.	Burzio Maglionemu. List biskupov zo Slovenska	104
69.	1.	5.	Rotta Maglionemu. List katolíckeho kňaza v prospech židov prenasledovaných na Slovensku	108
70.	7.	5.	Nóta talianskeho vyslanectva. Vyhlásenia slovenskej vlády o rasových zákonoch	109
71.	23.	5.	Maglione Burziov. Prenasledovanie židov na Slovensku ...	111
72.	23.	5.	Burzio Maglionemu. Legalizácia deportácie slovenských židov osobitným zákonom	111
73.	23.	5.	Sidor Maglionemu. Pokus zdôvodniť a vysvetliť slovenské rasové zákony	112
74.	2.	6.	Hertz Maglionemu. Žiadosť o intervenciu v prospech slovenských židov	116
75.	19.	6.	Maglione Burziov. Správa o uplatňovaní rasového zákona	116
76.	13.	7.	Poznámky Tardiniho. Zárok Sv. Stolice v prospech slovenských židov	117
77.	26.	9.	Nóta talianskeho vyslanectva. Prenasledovanie židov na Slovensku. Tisov antisemitský prejav	118
 <i>Rok 1943</i>				
78.	26.	2.	Rotta Maglionemu. Intervencia v prospech slovenských židov	120
79.	6.	3.	Maglione Burziov. Žiadosť o zásah v prospech slovenských židov	121
80.	7.	3.	Burzio Maglionemu. Situácia židov na Slovensku, intervencie biskupov a Burzia v ich prospech	122
81.	8.	3.	Poznámky štátneho sekretára. Situácia židov na Slovensku	126

82.	9.	3.	Maglione Burziovi. Zásah v prospech židov na Slovensku .	128
83.	11.	3.	Burzio Maglionemu. Situácia židov na Slovensku	128
84.	13.	3.	Roncalli Maglionemu. Intervencia vo veci emigrácie židovských detí do Palestíny	129
85.	13.	3.	Roncalli Maglionemu. O dôvere židov v intervenciu Sv. Stolice	130
86.	1.	4.	Poznámky Št. sekretariátu. Zhrnutie intervencií a úsilia Sv. Stolice v prospech židov	131
87.	7.	4.	Poznámky Tardiniho. Prehľad o prenasledovaní židov a o akciách Sv. Stolice	132
88.	7.	4.	Záznam Úradu predsedu vlády. Rozhovor Burzia s Tukom	133
89.	10.	4.	Burzio Maglionemu. Situácia židov na Slovensku. Vyhlásenie biskupov a intervencia Burzia	137
90.	2.	5.	Sidor Ministerstvu zahraničných vecí. Audiencia u Maglioneho. Deportácia pokrstených židov	143
91.	4.	5.	Maglione Roncallimu. Zákrok Sv. Stolice v prospech slovenských židov	145
92.	4.	5.	Št. sekretariát vyslanectvu Slovenska. Protest Sv. Stolice proti antisemitským opatreniam slov. vlády	145
93.	20.	5.	MZV vyslancovi vo Vatikáne. Odpoveď na nótu Sv. Stolice. Vyst'ahovanie židov zo Slovenska	147
94.	23.	5.	Maglione Burziovi. Situácia židov na Slovensku	149
95.	29.	5.	Poznámky Maglioneho. Perspektívy konkordátu so Slovenskom	149
96.	2.	6.	Maglione Burziovi. Žiadosť o informácie o osude slovenských židov	150
97.	4.	6.	Burzio Maglionemu. Opatrenia proti židom	151
98.	7.	6.	Cicognani Maglionemu. Benešov návrh obnovenia diplomatických vzťahov medzi Sv. Stolicou a čs. exilovou vládou v Londýne	152
99.	28.	6.	Sidor na MZV. Audiencia u pápeža. Otázka slov. arcibiskupstva	154
100.	28.	6.	Sidor na MZV. Povýšenie Nitrianskeho biskupstva na	

	arcibiskupstvo	155
101.	1. 9. Sidor na MZV. Audiencia u pápeža	157
102.	6. 10. Sidor Ministerstvu zahraničných vecí. Rozhovor s Montinim. Diplomatické práva slov. vyslanectva	160
103.	7. 11. Ministerstvo zahraničných vecí Sidorovi. Vyslanectvo vo Vatikáne v prípade obsadenia Ríma spojencami	162
104.	15. 11. Kmet'ko Tisovi. Riešenie židovskej otázky, kresťanské zásady a náprava chýb v živote slov. štátu	163
105.	10. 12. Sidor na MZV. St'ahovanie Vyslanectva SR do Vatikánu ..	170
106.	11. 12. Sidor Maglionemu. Predloženie návrhu konkordátu slov. vládou	171

Rok 1944

107.	6. 2. Rotta Maglionemu. Správy o protižidovských opatreniach očakávaných na Slovensku	173
108.	13. 2. Cicognani Maglionemu. Žiadosť o intervenciu v prospech slovenských židov	175
109.	17. 2. Maglione Burziovi. Žiadosť o intervenciu v prospech slovenských židov	176
110.	19. 2. Burzio Maglionemu. Situácia židov na Slovensku	176
111.	22. 2. Cicognani Maglionemu. Žiadosť o intervenciu v prospech slovenských židov	177
112.	23. 2. Sidor Ministerstvu zahraničných vecí. Rozhovor s Tardinim. Slovenské arcibiskupstvo, židovská otázka	178
113.	5. 4. Maglione Cicognanimu. Úsilie Sv. Stolicy v prospech židov v Maďarsku, Rumunsku, na Slovensku a v Holandsku	181
114.	18. 4. Cicognani Maglionemu. Žiadosť o intervenciu v prospech prenasledovaných židov	182
115.	22. 4. Maglione Cicognanimu. Podujatia uskutočnené v prospech židov	183
116.	22. 4. Maglione Burziovi. Žiadosť o intervenciu v prospech slovenských židov	183
117.	24. 4. Poznámky Štátneho sekretariátu. Akcie Sv. Stolicy v pros- pech židov na územiach okupovaných Nemcami	184

118.	18.	5.	Sidor na MZV. Vymenovanie Kmet'ku za arcibiskupa	185
119.	19.	5.	Bernardini Maglionemu. Intervencia v prospech židov na Slovensku	186
120.	22.	5.	Burzio Maglionemu. Osud židov deportovaných do Nemecka	187
121.	23.	5.	Maglione Cicognanimu. Dementi správ o príprave ďalších protižidovských opatrení	188
122.	10.	6.	Poznámky Montiniho. Žiadosť spojeneckého veliteľstva o prest'ahovanie diplomatov nepriateľských štátov do Vatikánu	189
123.	10.	6.	Št. sekretariát predstaviteľom Nemecka, Japonska, Fínska, Maďarska, Slovenska a Rumunska. Odchod diplomatov nepriateľských štátov z Ríma	189
124.	4.	8.	Burzio Maglionemu. Informácie o internovaných v jednom koncentračnom tábore	190
125.	15.	9.	Burzio Št. sekretariátu. Nové prenasledovanie židov	191
126.	20.	9.	Štátny sekretariát slovenskému vyslanectvu. Zákrok v záujme slovenských židov	192
127.	28.	9.	Tardini Taylorovi. Informácie o uskutočnených akciách v prospech slovenských židov	193
128.	30.	9.	Hughes Št. sekretariátu. Rozhovor s palestínskym rabínom; ďalšia žiadosť o intervenciu v prospech židov na Slovensku	194
129.	6.	10.	Tardini Burziovi. Upozornenie slovenského prezidenta týkajúce sa židov	195
130.	6.	10.	Burzio Št. sekretariátu. Intervencia u prezidenta Tisu; nové perzekvovanie židov	196
131.	7.	10.	Tardini Hughesovi. Úsilie Sv. Stolicy v záujme židov	198
132.	10.	10.	Tardini Cicognanimu. Intervencie v záujme sloven- ských židov	198
133.	23.	10.	Tardini Bernardinimu. Úsilie Sv. Stolicy v prospech židov na Slovensku a v Maďarsku	199
134.	25.	10.	Cicognani Št. Sekretariátu. Žiadosť o informácie o sloven- ských židoch; intervencia v prospech maďarských židov	201

135.	26. 10.	Burzio Št. sekretariátu. Zákrok v prospech židov	202
136.	28. 10.	Poznámky Tardiniho. Návrh na varovanie Tisu	203
137.	2. 11.	Št. sekretariát Vyslanectvu Veľkej Británie. Akcie Sv. Stolice v prospech slovenských židov	204
138.	8. 11.	Tiso Piovi XII. Ospravedlnenie opatrení slov. vlády	207
139.	10. 11.	Tardini Cicognanimu. Zákroky v prospech židov v Litve a na Slovensku	210
140.	15. 11.	Taylor Št. sekretariátu. Intervencia v prospech židov-cudzincov na Slovensku	210
141.	21. 11.	Tardini Burziovi. Žiadosť o ďalšie zákroky v prospech slovenských židov	212
142.	21. 11.	Št. sekretariát slovenskému vyslanectvu. Protest proti prenasledovaniu slovenských židov	213
143.	26. 11.	Št. sekretariát Taylorovi. Informácie o akciách Sv. Stolice v prospech slovenských židov	214
144.	27. 11.	Eidem Tisovi. Prosba o ochranu židov na Slovensku	216
145.	11. 12.	Burzio Tardinimu. Žiadosť o inštrukcie v prípade evakuácie slovenskej vlády	217
146.	14. 12.	Tardini Cicognanimu. Akcie Sv. Stolice v prospech slovenských židov	217
147.	16. 12.	Tardini Burziovi. Inštrukcie	219
148.	18. 12.	Burzio Tardinimu. Postoj slovenského episkopátu a vlády	220
 <i>Rok 1945</i>			
149.	4. 1.	Tiso Eidemovi. Odpoveď na prosbu o ochranu židov na Slovensku	221
150.	16. 1.	Tardini Cicognanimu. Informácie o osude slovenských židov	222
151.	11. 3.	Pius Tisovi. Odpoveď na blahoželanie	223
152.	29. 3.	Tardini Cicognanimu. Zákroky nuncia v Berlíne v prospech židov	223
Menný register			225